

Fylkesmannen i Rogaland Miljøvernnavdelingen

Saksbehandler: Henriette Givskud
Telefon: 51 56 89 24

Arkivnr.: 461.2
Saksnr.: 2008/3595

IVAR IKS Sentralrenseanlegg Nord-Jæren - Kontrollrapport

Rapportnr: 2008.083.I. MVARO
Type kontroll: Verifikasjon

Informasjon om virksomheten:

Navn: IVAR IKS Sentralrenseanlegg Nord-Jæren	Organisasjonsnr.: 871 035 032
Postadresse: Postboks 8134	Besøksadresse: Mekjarvik
Utslippstillatelse: 21.09.2001	Bransjenr. (NACE-kode): 90.010
Risikoklasse: 2	Kommune/kommunenr.: Randaberg/1127
Kontrolldato: 20.06.2008	Tidspunkt for forrige kontroll: Ingen tidligere kontroll

Tilstede under kontrollen:

Fra virksomheten: Thore Jan Vistnes Eline Furre	Fra fylkesmannen: Margareta Skog (kontrollør) Henriette Givskud (saksbehandler)
---	---

Rapportens innhold

Rapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble konstatert under kontrollen. Hovedtema for kontrollen var:

1. Fastsettelse av krav ut fra tettbebyggelsens størrelse
2. Drift og tilsyn med avløpsanlegget (ledningsnett, overløp, renseanlegg)
3. Utslippskontroll (utslippsmålinger)

Resultater fra kontrollen

Fylkesmannen avdekket tre (3) avvik under kontrollen. Disse er:

1. Mengden innløpsvann blir ikke målt korrekt.
2. Gjeldene utslippsramme blir ikke overholdt.
3. Det er ikke utarbeidet en risikovurdering ved alle deler av Sentralrenseanlegget Nord-Jæren.

Det ble gitt en (1) anmerking etter kontrollen. Denne er:

1. IVAR IKS sin bruk av avvikssystemet kan forbedres.

Avvikene og anmerkningene er beskrevet på sidene 4 - 6.

Oppfølging etter kontrollen

Se følgebrevet til denne rapporten.

Rapport godkjent (dato):

Marit Sundsvik Bendixen
fung. fylkesmiljøvernssjef

Henriette Givskud
overingeniør

Bakgrunn

I juni 2008 deltok Fylkesmannen i Rogaland i en landsdekkende kontrollaksjon rettet mot avløpsanlegg i større tettbebyggelser. Aksjonen var ledet av Statens forurensningstilsyn (SFT), og inkluderte både brevkontroll og inspeksjon. Alle avløpsrenseanlegg i Rogaland som omfattes av kapittel 14 i forurensningsforskriften har deltatt i brevkontrollen, dvs. fått tilsendt innrapporterings skjema (med sentrale spørsmål om anleggets status og videre planer relatert til implementering av renskravene, mv. som ligger i kapittel 14 i forurensningsforskriften).

Inspeksjoner ble gjennomført ved totalt 7 utvalgte anlegg: Vik, Grødaland, Bore, Nærbø, Hestnes, Moi og SNJ (Sentralrenseanlegget Nord-Jæren). Alle inspeksjonene var varslede kontroller.

For mer og generell informasjon om kontrollaksjonen vises til SFTs infoark (2381/2008), *Kontrollaksjon avløp 2008*.

Generelt sett blir kontroller gjennomført for å verifisere at gjeldende krav med hensyn til ivaretagelse av ytre miljø overholdes. Rapportene omhandler eventuelle avvik og anmerkninger som er konstatert under kontrollen og som ligger innenfor fylkesmannens forvaltningsområde. Rapportene gir således ingen fullstendig tilstandsvurdering av bedriftenes miljøarbeid eller miljøstatus.

Denne rapporten er skrevet etter kontrollen ved IVAR IKS Sentralrenseanlegg Nord-Jæren, fredag 19. juni 2008.

Definisjoner

Avvik defineres som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen (for eksempel overtredelse av krav i forurensningsloven, forskrifter hjemlet i forurensningsloven eller krav og vilkår fastsatt i utslippstillatelser eller dispensasjoner).

Anmerkning defineres som et forhold som tilsynsetatene mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet, og som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Regelverk

De viktigste HMS-kravene for den bransje virksomheten tilhører er sammenstilt og ligger tilgjengelig på internett, www.regelhjelp.no.

Hjemlene for de avvik som gis etter denne kontrollaksjonen ligger i følgende regelverk:

- *Lov om forurensninger og om avfall (forurensningsloven)*, av 13. mars 1981, med senere endringer.
- *Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (Internkontrollforskriften)*, av 06.12.1996, med senere endringer.
- *Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)*, av 1. juni 2004. (Kjernerodokumentet er Kapittel 14, *Krav til utslipp av kommunalt avløpsvann fra større tettbebyggelser*. I tillegg kommer definisjoner som er angitt i Kapittel 11, *Generelle bestemmelser om avløp*).

- Utslippstillatelsen for det enkelte avløpsanlegg. For Sentralrenseanlegget Nord-Jæren gjelder *Utsleppstillatelse for Sentralrenseanlegg Nord-Jæren* (med tilhørende følgebrev). Denne tillatelsen er datert 21.9.2001.

Resultater fra kontrollen

Det ble gitt tre (3) avvik etter kontrollen. Disse er beskrevet nedenfor:

Avvik 1:

Mengden innløpsvann blir ikke målt korrekt.

Avvik fra:

Forurensningsforskriften § 14-11.

Internkontrollforskriften § 5, punkt 7.

Kommentarer:

Vannmengdemåling på innløp er ikke korrekt fordi rejektivannet delvis måles to ganger.

Det ble opplyst under kontrollen av IVAR IKS har problemer med rejektivannet på grunn av dets høye alkalitet. Dersom ikke rejektivannet blandes godt nok med resten av innløpsvannet, vil konsekvensen bli at feil mengde jernklorid tilsettes. IVAR IKS opplyste videre at det vurderes en egen rensing av dette vannet, slik at dagens problemer kan løses. Fylkesmannen forventer dermed at IVAR IKS raskt finner en løsning på dette.

Avvik 2:

Gjeldene utslippsramme blir ikke overholdt.

Avvik fra:

Tillatelsens rammevilkår.

Forurensningsforskriften § 14-4.

Kommentarer:

Det ble opplyst under kontrollen at maksimal ukesbelastning ved SNJ hadde vært 426 000 pe i form av BOF₅ (2008). I følge gjeldende utslippstillatelse har anlegget kun anledning til å slippe ut 260 000 pe som BOF₅, det vil si at belastningsrammen er kraftig overskredet. Under kontrollen kom det frem at overbelastningen skyldes økning i mengden septikslam som tas imot ved SNJ (både ekstern og intern). Ut fra overnevnte momenter kan det se ut til at dagens anlegg ikke er tilrettelagt for å ta i mot større kvanta av septikslam på en slik måte at belastningsrammen overholdes.

IVAR IKS opplyser at de i løpet av året skal igangsette arbeid med eget mottak og behandling av septikslam. Planlagt oppstart for dette er høsten 2009. Fylkesmannen vurderer at det er positivt at tidligere praksis med deponering på Sele er opphørt, og at septikslam nå sendes til SNJ.

Fylkesmannen registrer at IVAR IKS har unnlatt å melde fra skriftlig til Fylkesmannen i Rogaland om at all septik som tidligere gikk til Sele fra 01.01.2008 nå blir kjørt til SNJ, samt informert om de konsekvenser dette har fått. IVAR IKS kan søke om midlertidig økning i belastningsrammen.

Avvik 3:

Det er ikke utarbeidet en risikovurdering ved alle deler av Sentralrenseanlegget Nord-Jæren.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften, § 5, 2. ledd, punkt 6

Forurensingsforskriften, § 14-5 og 14-10

Kommentarer:

IVAR IKS har ikke utarbeidet en skriftlig risikovurdering av alle deler av Sentralrenseanlegget Nord-Jæren, deriblant vannrenseanlegget.

IVAR IKS har rutiner for jevnlig oppdatering av risikovurderingene for sine renseanlegg, inkludert anlegget på Mekjarvik. Neste risikovurdering skal i samsvar med denne rutinen stå klar 31.12.2008.

Det er viktig at også klimaendringer og de konsekvenser dette kan få for renseanlegget tas med i risikovurderingen. Dermed har IVAR IKS grunnlag for å vurdere hvilke behov for avbøtende tiltak som må, kan eller bør iverksettes på hele avløpsanlegget, jf. SFTs veileder (2317/2008) om klimatilpasninger, med tilhørende informasjonsark (2384/2008).

Anmerkninger

Det ble ved denne kontrollen avdekket forhold som vi finner formålstjenlig å reagere på ved å gi bedriften en anmerkning.

Anmerkning 1:

IVAR IKS sin bruk av avvikssystemet kan forbedres.

Kommentarer:

Avvikssystemet til IVAR IKS benyttes i liten grad, dette gjelder ved alle anleggene til IVAR IKS. Eksempelvis blir brudd på rensekrav rapportert som avvik, men utover dette blir systemet brukt lite innenfor ytre miljø. Brudd på rensekrav omfatter også belastningsmengden, dermed er det viktig at også dette registreres som avvik.

Selskapet har et supplerende system der hendelser registreres og loggføres. IVAR IKS opplyste under kontrollen at det både var mulig, og at det ble kjørt "statistikk" på hendelser i loggsystemet med tanke på å analysere innholdet for å identifisere behovet for avbøtende tiltak. Det er viktig at vesentlige identifiserte problemområder blir lagt frem for ledelsen i IVAR IKS, og at dette kan dokumenteres. Det bør ikke være vesentlig forskjell i hvordan avvik i avvikssystemet behandles i organisasjonen, sammenliknet med problemområder som fremgår med loggsystemet som kilde.

Andre forhold

- Fylkesmannen er inneforstått med at det er ressurskrevende for IVAR IKS å få på plass akkreditert prøvetaking ved alle sine renseanlegg før 1.1.2009. Det ble likevel opplyst under kontrollen at IVAR IKS var godt i gang med å ferdigstille søknaden om akkreditering, Fylkesmannen sier seg derfor fornøyd med de tiltak IVAR IKS har iverksatt for å sikre at søknaden om akkreditering blir oversendt Norsk Standard tidsnok til at kravet om akkreditert prøvetaking bør kunne være på plass fra 1.1.2009.

Fylkesmannen vedlegger ”Rapport fra Norsk Akkrediterings Sektorkomite P12; Akkreditering av prøvetaking av kommunalt avløpsvann”, som IVAR IKS sannsynligvis har, men som vi på denne måten vil sikre at IVAR IKS er kjent med.

- www.regelhjelp.no er et nyttig verktøy for alle som raskt og enkelt ønsker å skaffe seg oversikt, og holde seg oppdatert, i det viktigste regelverket på HMS-området innenfor gitt bransje. Aktuelle krav for virksomheter som driver med rensing av avløpsvann ligger på Regelhjelp.no under bransjen kalt *Avløpsbransjen*.